

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, petak 10. rujna 1915.

Broj 62.

še čete osvojile tvrdjavu Dubno. 3550 zarenih Rusa. Na talijanskoj granici mir. Nijemci apredovali u Francuskoj. Navalna zepelina na London.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 9. septembra. (D. u.) Službeno javlja:

Rusko bojište.

Naša navalna u Volinskoj napreduje, te je ruska fronta sjeverno Olike prešla. Dubno, druga točka volinskog borognjotrača, osvojeno je. Jučer pođeno unislo je u grad austrijsko domovinsko konjanstvo. Zaporne tvojstve, što se gornjem toku rijeke, u našem su posjedu. Vojska Böhmi Ermolija prodri u gornjoj Ikvici i preko Novo Aleksandrija. Ruske čete, sto su prodri u pravac zapadno Trenbombe preko Seretinu s djelom opet baćene preko rijeke. U bojevima, što su se ovjere bili osvojeni nepristateljskoj premoći, navališe se uspjehom njemački bataljoni uđe pod pukovnikom von Leu. Na dojmeni Sereti i na Dnjestru vladao je razjerni mir. U jučer javljenom osvojenju nepristateljskih pozicija kod Novo Sjelja i Sočijskove utvrđenja je osobito u boju vojske konjanica, koju je vodio podmaršal von Brudermauer. Austro-ugarske bojne čete, sto vojuju u području Jasjoldje, dosegneće predjele dvoljeva Mihalina, južno od Sjelja.

čet obasuti su u Londonu dokovi kao i ostale luke nasade obilne sa eksplozivnim i palečim bombama. Učinak bio je veoma zadovoljiv. Naša se jetaala povrata neotećena natrag. Jato njemačkih ljetala napadnuto je Nancy.

Rusko bojište.

Vojna skupina Hindenburgova.

Od istočnog mora do istočno Olite nikačke znatne promjene. Između Jeziora i Njemenja približavaju se naše čete usprkos tvrdokorom protuobrani Skideliju. Južno Njemenja nepristatelj je izbjegnuo porazu time, da se povukao iz Željanjca. Na zapadnom briježu drže se još samo zaštitnice. Vojna skupina zarobljena je 3556 momaka i otela 10 strogih pušaka.

Vojna skupina bavarskog princa Leopolda.

Vojna je skupina bav. princa Leopolda dostigla isto tako na mnogim mjestima Željanjca. Južno od Rožanja izmudili smo prelaz preko Rožanke. Austro-ugarske čete prodrivale preko sume sjeveroistočno od Sjelja.

Vojna skupina Mackensenova.

Kod Chomskoga stećen je sjeverni brijež Jaszjoldje. Nepristatelj je napustio svoje pozicije kod Berezje Karlskuze. Između Sporovskog jezera i kanala, koji veže Dnjeper sa Bugom, pridobil smo dalje na tlu.

Jugistočno bojište:

Nepristatelj, sto je prodrio južno od Ostrovaca preko Sereta, baćen je na svojem jugočnom krilu natrag.

Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

C a r i g r a d , 9. septembra. (D. u.)

Glavni stan: javlja:

U noći na 6. septembra prodrivale su naše prame Murstante-Aznam otispomne izvidne kolone u nepristateljske jarke, otele 2 pušana stroja, 15 kista munice i 20 pušaka. Od tih 15 jedna Seddilbahra bombardare su nepristateljske torpednica naše pozicije desnog krija bez da bi preuzorečile spomena vrijednu stetu. Naše baterije morskog tjesna usutkale su nepristateljske baterije, koje su bombardirale naše pozicije lijevog krija i rasprišile nepristateljske čete kod Mortollimana.

Novi carev pobočnik.

Petrograd, 9. septembra (D. u.) Car je poslao grofu Voronozov-Daškovu ukaz, u kojem izjavlja, da ga na njegovu mullu diže sa mesta potkrinja u Kaukazu i da ga dodjeljuje s svojom osobi.

brazde po artiji. Ali tek sto zamocili, pokuca, netko tri puta na vrata, najprije luhano, kan da je vrata prstom dirnuo, poslije nesto jača, a najzad kao da je tko sekirom lupio. „Slobodno“ viknuh trznuh se od ljutine, baciti pero na stran i pogledati prema vratima, koja se počinju otvaraju. Bilo je pod većer: na stolu stajala je prikrenuta svjetlica, te je samo moj stol rasvetljivala, dočim se je po ostaloj sobi sterali tminia. Poglednū u taj mrak. Nekakva velika spodoba šušnu kroz vrata, zatvorili ih ponovo za sobom, i počeo se gotovo skakutje približavati meni. Raspoznaoh ju po obrisih, bila je to stara ona gospodjica ispod krova.

„Ali vi ste, gospodjice! Dobar večer!“ pozvali ju, smiriv ponešto svoj gojve. „Ja sam! Ja sam! milostivi godopine! Bog Vam dobar večer!“ zatezao starica riječi gotovo plaćući i stojeci pred mnom krov.

„Sjednite! molim Vas!“

„Hvala! Hvala!“ istisnu starica drhneu i zakren glavom.

„Al! sjednite, molim Vas!“ ponovih oštire.

„Eh, kad zapovijedate, milostivi gospo-

Rusi o Osovječu.

Ha a g, 9. sept. Kako se tješi ruskia telegrafika agentura vidi se iz jednog brzogazja s 8. o. m.: Usprkos njemačkim vojska isčešavaju potpunoma, kada ih se usporedi sa onima ruske vojske i procjeni stanje jednih i drugih. Jedina je nuda Njemečima bilo opkoliti krila ruske fronte, dok se je njihovo srediste umicalo. Ali to im nije poslo za rukom. Sada se svako u Njemačkom zabrinuto piše: sto će to koristiti da su naše čete za petama ruskim silama? Vec nastaje pitanje, kako će se moći opskrbiti zvježem njemačke čete osobito u krajevinu na istočnom moru? Bit će neprilika još gor, kada nepristatelj predje na defenzivu, da baci dio čete, kako se prednjeva, na zapadnu frontu. Izvješće (ruskog) zapovjednika u Osovječu, jeko su potučjiva: Koncem vježbe napad je nepristatelj, teškim topovima i motornim baterijama Osovječ, te je imao velikih uspjeha. Unistio je skoro sve zgrade budi od drva ili od opeke, ili od cementa. Danju se suzbijao nepristatelj, a noću se su popravljale stete. Navale traže više mjeseci ponavljajuće se osobito 4. jula i 6. kolovoza rabeći do 600 sprava, koja spušta zagubljive plinove. Od tih je plinova nastao pozar te je sve zapaljeno u površini od 15 kilometara. Rusi su se morali povući pred plinom i pozaram u tvrdjavu, a napokon 21. kolovoza zapustili ju na vlastištvu sav ratni materijal. Ruse je pratio na uzmanu bijesni nepristateljski ogan bez znatnih uspjeha. Sedam-mjesečni ruski otpor služi dokazom njihove valjanosti i spremnosti.

„Nieuwe Rotterdamsche-Courant“ opazi k tom pragu izvještaj, da načinu dojam, kako da imamo jednu svrhu opisnjeli prostotu i miriti, po mogućnosti, i Ruse i saveznike za nepridruženo uzmicanje te gubitku najvećih tvrdjava u Poljskoj. Ne paži kod toga na logiku. Tako nije ni pr. jasno, zašto bi imala biti teška aprovizacija njemačkih četa u provincijama na istočnom moru, kada se jedan dio njih odaslanje na zapadnu frontu? Skozi razumije, samo ruski izvještaj ne, da će se onda manju vojsku, manjinu trudom opskrbljivati.

Udes Kljeva.

B u k a r e s t , 9. septembra. Ruski ratni izvještaj izjavljuje, da su saveznici odlučili navaliti na Kijev. Akoprem nepristatelj ne stoji na putu nikakve navravne obrane bilo bi ipak preuranjeno ustvrditi da je Kijev već u pogibiji.

Riga.

S t o c k h o l m , 9. septembra. Nakon kratko vremena trajajuće nadanja da je Riga sigurna, počinju ruse novine pripravljati publiku na to, da će Riga biti ispraznjena.

K r i s t i a n i j a , 9. septembra. Petrogradski dopisnik „Times“ izjavljuje, da će sada ne postoji pogibej i biti u Nijemci mogli užeti Rigu. Da natjeraju

dine! odvratiti plavo, spustivši svoju tjeselinu na stolac, da je počeo pucati i pri tom zapreti opet djevici ono nesretnovo makovo cvijeće navrh tjemena.

Pianin svjetljih padase ispod svjetlobnog upravo na lice zgrijbene starice. Pogledati, gotovo se prepadi. Čudno se preobražila, živo rumenilo žarilo je to staro krupno lice, svaka je misica u njem drhala. Debole usne bijehu zinule, oči se po nicihanu s jedne strane na drugu. Starica bijase sva zadahćena, ne gorovare ništa, te je samo okrajke svoje mantilice cirkupala drhtavom rukom. Iz njezinih ertza razbarabala sam neku prepast, neki strah, kan da ju vode na stratište.

„Što želite, gospodjice?“ uspital ju mimo.

Časik mi ne odgovori ništa, spusti glavu i poče glavljajući mantilu čepkati. Onda dignu glavu, pogledi me čudno, stisnu usne na plać, i za očiju skodi suza sa suzom. Bilo mi je nekako čudno pri duši. Tad će starica, gusiči plač, sitnim svojim glasom:

„Oprostite, milostivi gospodine, molim Vas, oprostite!“

„Ali molim, gospodjice, što da Vam oprostim? Vi ste nemirni, uzravani, sta-

izlazi svaki dan osim nedjelje poslike podne u Puli s na- kladnoj tiskari Jos. Krmpotić, Trg Custoza 1, gdje se nalazi tiskara, uredništvo i uprava lista. Za uredništvo odgovara Izdavatelj Josip Hain. Telefona broj 58. Broj poštanske štampice 36.615. Preplaata iznosi 2 K 40 h mjesечно. O kromjescu, pojedini broj stane 5 h kvara. Oglaša računa se po 20 h jednostupni pettredak (3 mm).

Ruse u Dunu porušili su Nijemci sve mostove, što vode preko ove rijeke. Nu kod nabučuju rijeke kako teško je na njoj graditi nove mostove.

Rusija u stiscu.

Z ū r i c h , 9. septembra. „Neue Zürcher Zeitung“ donosi članak u kom veli: Prama znakovima, se opažaju iz fronte, približava se Rusiju žalosna budućnost. Rusija ima doduze dobre vojnike, ali joj manjkaju časnici, oružje i municija. Nu, ako bi se manjkavosti i odstranile, kada bi ruski vojnici bio i bolji negoli jest. Rusija je iz ovog rata izaci potučena, jer joj fali organizacija sto imada njezini prilivnici. Ruska vojska nema jedinstvenost. Upadljivo je i za laika pomjankanje časnika i oružja. Radi toga se onda govori, da se prikrije smrta, da se oni se počinje salje vlakom, da budu vojnici tako laksi. Nu to ima malo vjere, da bi se vojnici dale oružje jedva na fronti. Činjenica, da je dne 29. aprila baćena u zrak tvornica melnitina na Ohli kod Petrograda, prouzročuje, da su ovi odnosaši sada još gor. Ekonomski je potpao u carstvu slab. Rusija ima doduze zaliha žita, nu ove su ponajviše u rukama luhvara a djejomice radi slike uprave, ne upotrebljava se žito tam, gdje bi se moralo. Osobito je velike pomjankanje zobi. U Petrogradu fali više puta na sedmici mesec. Katastrofalno bit će pomjankanje ugrijena. Vlada je naložila ugrijenopojima u Donecu, da joj daju nužna ugrijenja. Uprave ugrijenkopa odgovorile su da će moći izvršiti jedva dvije trećine vladine narudžbe.

Ruski koalicioni kabinet.

K o p e n h a g e n , 9. septembra. Listrojstvo javlja u Petrogradu: U državnom vijeću kao i u Dumi sastavio se centralni blok. U državnom vijeću predstaju tome bloku sve stranke osim najsakrivenije desnice, a Dumi sve stranke osim socijalista, radničke stranke, najsakrivenije desnice, konservativaca i nacionalistova. Vlada blok drži dnevne konferencije u svrhu priprave programa za sastav narodnog koalicionog kabinta, kojemu bi bili članovi najponzdanije osobe. Program će biti prije predložen vlasti. Ako ovaj korak centralnog bloka ostane bez željenog uspjeha, to će se isti predložiti samome caru. Ujedno s tim predložit će se caru, da primi u audienciju deputaciju Dume, državnog vijeća, zemstva, magistrata najvećih ruskih gradova kašto zastupnike najvažnijih socijalnih i industrijskih institucija, koji će ga moliti, da se promijeni sadašnji način vladanja u Rusiji.

Englezi u Dardanelima.

B a z e l , 9. septembra. Kako dozname „Nationalzeitung“ iz Rima, misle Englezni poslati u Dardane pol miliju vojnika, da zapriječe njemačke nacrtre na Balkanu i da pospiješi pad Dardanela. Pet iskrcanih divizija su samo prvi dio velikih iskrevanja.

Vam je? Umritite se, recite mi slobodno, sto Vam je pri sebi?

„Ali!“ uzdužnu stara sve glavljajući, kan da se ne može domisliti riječim. „Jeste li čuli, kako su jučer pri svetom Marku zvonili u sv. zvonu?“

„Njesan,“ sam ne sjecam, možda sam pod poslu prečuo zvonjavu.“

„Da, da,“ uzdužna stara golovo kroz piač, zvonili na umiranje, zvonili. Oba zvono mi je Bog to učinio?“ i pri tom prođe krupnim dlanom peko suzni očiju.

„Je li Vam možebit, iko od roda umro?“

„Ta je nemam roda na svjetu!“

„Cemu dači Vaša žalost?“

„Umrla je gospodjica Žirovićka. Jeste li ju poznavali?“

„Po vidu jesam. Umrla dakle? Bila je već vrlo starica.“

„Dakako stara. Eli, svatko mora umrijeti! Da, da. Osobito stari ljudi rado umiru. Tako je, toga ne možemo mijenjati. Da sam bar ja prije nje umrla, ne bih se bila naužila toga straha, te nesreće. Ali tako zlo po me.“

Začudili se tim čudnim rijećim tim više, jer je stara djevica radi smrti Žirovićke više nego nekog pokojnog žallila.

(Dale sljedi.)

Nesporazumjenja među bugarskim časniciima.

M i l a n, 9. septembra. „Corriera della sera“ doznaže preko Paniza, o nesporazumjenjima, što opstaje između bugarskih časnika. Stari bugarski časnici su na tukovnikom Filipovim na čelu krive svoje makedonske drogove da su oni proučrili drugi balkanski rat, radi česa zemlja još i danas tripi. Sada hoće da Bugarsku svale u novu i težu pestoljvinu. Iz istog izvora doznaće se, da su rumunjski carinski uredi zaplijenili sedišta vugra krcati otrovnim plinovima, koji su bili opremljeni za Tursku, a bili su označeni kao sanitetni materijal.

Rumunji potpisuju njemački ratni zajam.

M a g d e b u r g, 9. septembra. Neki rumunjski veleindustrijalac potpisao je kod ovjetnje banke 300.000 maraka na njemački ratni zajam.

Vojničke vježbe u Grčkoj.

A t e n a, 9. septembra. U kratko će se vrijeme držati po cijeloj Grčkoj vojnike vježbe, kod kojih će sudjelovati sve vrsti četa.

Grci u Albaniji.

L u g a n o, 9. septembra. „Idea Nazionale“ javlja iz Atene: Ministarski predsjednik Venicelos predložio je dne 31. augusta parlamentu osnovni zakon, prama kojih se ukidaju grčki konzulati u Argirokastro, Albasan i Santi Quaranta, jer isti već od više vremena ne funkcioniраju, te nisu ni potrebni. Lisi upozorjuje Italiju na to i veli, da je to službeni grčki priznanje, prema kojemu se ovaj dio Albanije, postojeći je zaposjednut od Grčke vojske, smatra njihovim posjedom.

Municija za Srbiju.

S o l u n, 9. septembra. Ovamo je stiglo u zadnje dane toliko muncije za Srbiju, da su krcata sva skladista.

Potonuće „Hesperiana“.

A m s t e r d a m, 9. septembra. Reuter javlja iz Petrograda: Predsjednik Wilson i državni tajnik Lansing doznali su da torpedirano „Hesperiana“ po brozjavci iz novina. Oni čekaju daljnji izvještaj. U službenim se krugovima misli, da su odnosljivi Njemacke i Amerike uslijed potonuća „Hesperiana“ opet udružili.

Ratne literaturice Japana.

B e r l i n, 8. septembra. Njemačko-američka trgovacka komora u New-Jorku objedovanju interesantnih pojedinstava o japanskoj pomoći Rusiji: „Prama korespondencija“ „Associated Press“ iz Tokia, sav je Japan i Koreja zaposlena dohavanjem vojnogorskog materijala svake vrsti za države europskog sporazuma. Oficijelno je Japan svoje prijateljstvo prama Rusiji tako dokazao, da je tvrdjave na svojoj sjevero-istočnoj obali sasvim isprazio i razoruzao, da topove i municiju posali preko Sibira u Rusiju. Strelije se u Japanu dogovaraju za alijance i u tvornicima i u malone kućnom obrtu. U Koreji su kućanstva moraju praviti sukno, čizme, telečake, pase za patronu. U gradovima Šouč, Abojhi, Kobe tvore se premeli od kože, celuloidi i eksplozivnih stvari. Tisuće radnika oko Tokia dan i noći radi na literacijama za Rusiju, 40.000 čizama, 440 tona raspršiljivih stvari, 500.000 pušaka već je otplovilo kroz Wladivostok i Sibiriju za rusku vojsku. Potporom engleskog kapitala se u akciji sve više raspiruje. Društvo Mitsui i Okura kontrolira i upravlja proizvodne kućne industrije, te odašiši svojom cijenu zajedno sa proizvodnim muncijskim i drugih tvornica u Tokiju, Ozaki, Nagazaki i Kopen.

Jan Kubelik — vlasnik elektrarne.

P r a g, 9. septembra. Kod drahje električne tvornice u Michlu kod Praga koja je bila procijenjena za iznos od 244.458 K pristupje je pred kotarskim sudom u Muštu kao jedini kupovatelj za-stupnik Jana Kubelika dr. Hoffmeister, te je dobio namještaje za iznos od 122.300 kruna.

Rat podmornica.

Susretljivost: Njemačke pram Sjedinjenih Država u pitanju podmornica bila je nedvojbeno primjena u Americi velikim zadovoljstvom, kako smo doznali bezizmetim brojnjem, dakle ne trebajuće engleskih prekomorskih kabala.

I silno nezadovoljstvo engleskih novina svjedoči nam o tome. One pišu, da nije uzrok novom postupanju Nijemaca

zašta, da se učini konac uvijek napetom odnosu sa Amerikom i da se uspostavi staro prijateljstvo, već jedino ogromni gubici sto su Nijemci imali na podmornicama. Ali su to luda tvrđenja, jer Njemačka, nije obecala da će prestati ratom podmornicu i otiv trgovackih brodova, nego samo, i da će prije opomenuti ih i pružiti mogućnost putnicima, da se spase, kad ne kušaju brodovi pobegnuti ili oduprijeti se. Nijemci su oboružali svoje podmornice dugometrimi topovima baš u novome vrijeme i nadaju se, da će i unaprijed kao i dosada imati malo gubitaka na podmornicama, i da će brodove prije opominjati i putnike spasavati, što je pogodnije postupanje za vrh od pravstva. To znači da naši saveznici nijesu imali ne neznačajni gubitak, i da mogu i brojem i oružanjem svojih podmornica oduševiti nastaviti potapljanjem engleske trgovacke mornarice.

Engleski kusači drugim načinom još zatajiti i umaložiti znamenito sporazumka med Njemačkom i Americom tim što ne javljaju nam ničesa o velikom zadovoljstvu i priznanju, sto su Nijemci u Americi postigli, već samo o pojedinačnim izvajama neupoznjanja ili o pisanju nekih novina, sto su od njih potkupljene. Engleske može se pobiti njihovim vlastitim novinama:

„Times“ primio je od svojeg dopisnika iz New-Yorka slijedeći telegram: Činovnici američke vlade izrazili su najveće odobravanje za taj uspjeh Wilsonove diplomacije. Govori se, da je grof Bernstorff uveren, da će njemačko-američanska pre-prička imati u međunarodnom pravu jako teški posljedica za neprijatelje Njemačke, kada se ne bi obazirali na pravna sumnje Amerike, po došli s njom u sukob radi trgovacke slobode.

Jasno je po tom, da je Engleske dobila u tom piljanju šab-mat sa strane same Amerike.

O napadaju bajonetama u Dolomitima.

Pismo vojne pošte opisuje kako su nasi krasno odbili talijanski napad na balonete:

„Tri su se dana redom pripravljali na nj Talijsani artiljerijskom vatrom i danju i noću pucali su ko ludi. Ali prem su misili nebesa porušiti ranili su tek osmorice naših. Najednom prestane topovska vatra; mi smo razumjeli sto ta tisna znači i pograbimo puške. Napredne straže javlješe da se primjedu dvije kompanije brigadi Basileica. Njihos pokazivali prave volje doći naprijed proti našim pozicijama, te tri cijela sata motali su se u bliznici sumi. Nakon u trim linijama kre-nuće, naprijed: na čelu im debeli kapetan i jedan zastavnik. Migo oka upozna se da nisu kakve izabranje čete, ni kroj ni spremi, ali, djava, moraju navaliti takva jom žapovjeđ. Brzin korakom, bez da traže zaštitničnu poziciju, odlože ostalo, pa si ospredjaju puške pred sobom, stani, bez cijenjaju pušti ko mahnili. Naši su ljudi čekali pripravnih pušaka na zapovijed svojih časnika. Talijani niti ubise, niti ranili su puške nikoga od naših, jer su naši našli izvršni sakriveni. Najednamput kada je dječjih grla, čuju se plasljivi „Avanti Savoja“; i u trim linijama dospiješe Talijanci na 50 koraka do naših pozicija bez da se niko nije od naših Tirolaca na gau-nu. Oni namjeseše svoje strojne puške, približiše se na tri četiri metra našim obranama od zice, kusajuće, da ih oštete i ne-prestano ispaljuju puške. A da oštete i ne-prestano ispaljuju puške. A da oštete i ne-prestano ispaljuju puške. Dok su prva talijanska linija ne dođe do 20 koraka od naših. Ali tada, žalosna im majka, da su njivi snopovi se ruše, privi od svih zastavnika se svrnatu sa ermom zemljom a za njim i kapetan. Strojna puška i ručna granata malo koga niti životi pusti; sto mrvarica u jednoj minuti, a ostalo sve se je u bijeg dalo.“

Po tom nam neprijatelj nije smetao nego putio nas miru, da spašavamo teško ranjene. Prizor da te sri prolaze: Oštari zadah krv, vapaj i zavijanje teško ranjenih, stjenjenje umrličkih, mnoga povrse pomiješane malim molitvama, samoubjstva i ubojstva, da neko sebi ili drugomu muke dovrši, odneseni pojedini udovi osakacena trupla krvave i blatne kaljuže krv, to je obris milosrdnog djela crvenog krsta i našim vojnicima, koji kaši u obrani svojeg lla, ko krotki jaganci sada milosrdno obilaze i pružaju pomoć nepogibeljnom već neprijatelju.

Ruski zarobljenici.

Citamo u „Hrv. Lloyd“: „U Hrvatskoj i Slavoniji imade sada vrlo mnogo ruskih zarobljenika za obavljanje radničkih posala. Neki su smješteni na gospodarstvima, neki su opet u industrijskim poduzećima.

Prošli smo nekoliko ovakovih tabora u uvidjeli smo, da su ti russki zarobljenici dosta dobar radni materijal, da ih je moguće za svaki posao iznutri i na svaki rad izvezhati, da svaka jedinica reprezentira jedan radni jedinicu. Dakako ovo se sade samo onda postići, ako se znade sa ljudima postupati.

Kod ovajdjanje regulacija Save nalazi se 100 zarobljenika, koji radi svu posao na zadovoljstvo, a i oni su zadovoljni. Prvo zadovoljni su zato, što su njihove stambene prilike vrlo praktične, higijenske i ljudske. Drugo hrana se prugotavljala sva dva gledista, prvo jestivo, drugo ukusno, dobro i obilno. Gledre hrane treba im dozvoliti da si ju sami prugotovite, jer si ju pripremili tako, kako su oni načinili kod kuće začinjati i svariti. Osim toga treba

ljude obilno hraniti, jer su nadnje jeftine, jer samo siti ljudi mogu prebiti maksimum posla.

Nadaje treba u smislenosti uvažiti, da treba s njima ljudski postupati, a s druge strane, treba uvažiti, da su zarobljenici sastavljeni iz raznih zvaniča, a da ih stanovite radnje treba pružiti polaganje. Nauzorniji postupak vidio sam kod dječje regulacije Save, kojima je pre- stojnik g. inženjer E. Kanet, pa se on putem zahvaljuje istome, sto mi je zvovo u praznju posjet u zarobljenici, tabor, gdje sam dobio mnogo polaganja kriterij za paralelni postupak kod drugih.

Škole u Poljskoj.

Njemačka civilna uprava u Poljskoj izdala je odredbu za uređenje tamoznog školskstva. Školska nadzorništva imaju pravni i odputništvi školske sile na javnim privatnim školama. Svi pučki i sedmogodišnji zavodovi svim su stanovnicima bez razlike pristupljivi, no obaziru se ni na vježbu, isporijest, ni na narodnost. Ali ipak je fesiju moguće pazi se i na raznku ko fesiju dječja, drčeć mladež u stezi i red poslušnosti i marljivosti, nastojeći da ove postanu karakterni znizevi i jubilejni napraka.

Vjersku občku prepusta se pojedini vjerama. U nijednom pitanju, sto bi bio protivno njemačkoj upravi, ne dopušta udžbenika, ni društva, ni osobne.

Ostaju dosadanje pučke škole sa svojim upraviteljem svaka. Uzdržavat će ih poučna tička općina, od kojih finansijsko slijedeće imaju podupirati civilna uprava, svim njemačkim i židovskim školama na stvari joj jezik njemački, inače židovski Božji jezik otpada s naukovnog reda, kao nastavni jezik i kao predmet. Na srednjim i gradjanskim školama učil se njemački.

Školske knjige prije porabe u podmorju se odobriti. Uredovni jezik a učitelje je njemački, odnosno da pojedinci učitelje poljski ili njemački.

Razne vijesti.

C. k. hrvatska velika gimnazija u Pazinu. Školska godina 1915./16. otvori će se dne 18. rujna svačenom službom Božjeg. Prijamni i ispitli za I. razred obdržavat će se dne 16., a popravni i na knadni ispitli dne 16. i 17. rujna. Uspisivanje novih učenika za I. razred biće dne 16., a za više razrede dne 16. i 17. rujna u gimnazijom upraviteljstvu.

Pravljna ženska učiteljska škola (II. IV. tečaja) u Pazinu. Školska godina 1915./16. otvori će se dne 18. rujna svačenom službom Božjeg. Popravni i na knadni i ispitli obdržavat će se dne 17. i 18. rujna.

Senzacionala kradja u Zagrebu. Koncem je mjeseca kolovoza izvedena u Zagrebu kradja zlatnog novca u iznosu od 18.000 K. Novac se sastojao iz 3.400 K starih zlatnih cekina, dok je ostatak bio u zlatnim dvadesetkrinskim. Svaki je komad bio nad krunom providren sa stonom „S“, koje je vlasnik sam s tintom napisao. Redarstvo vodi izvide, da nadje tata. Ova bi kolosalna kradja mogla biti opnerena svim onima, koji spremanj kradu novac umjesto, da ga sprema na sigurnijem mjestu ili u safe deposite banka.

Podupirajte Družbu!

Istarska Posuđilnica u Tuli

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na štednju, tko ima platiti „Posuđilnici“ interes ili što na račun svog duga, tko bi htio u potrebi da digne koliko iz svog ulosa kod „Posuđilnice“

taj nek ide

u delavnik između 6 i 7. a u nedjelju i praznik između 3 i 4 sati popodne u „N a r o d n i Dom“ (palača „Istarske Posuđilnice“) na II. kat u pisarnu d.r.a. L. Scalier, odyjetnika i vojnog branitelja.

Sadiioništvo Talijsana na zapadu.

G enf, 9. septembra. Put Joffre u talijanski glavni stan izjavio je u novinstvu razna tumačenja i senzacionalne vijesti. Najmanje vjerljivu vijest jest, da će Talijsani poslati svoje čete u Francusku, da budu tam do polovicem septembra, kada bi imao Joffre započeti novom ofenzivom. Drugi vele, da je Joffre htio uveriti Cadorna i e potrebito, da Italija poslje svoje čete u Dardanele.

Zračna navalna njemačkih zepelin na London.

B e r l i n, 9. septembra. (D. u.) Službeno sejav: —

Zrakoplovi su naše ratne mornarice napali noću na 9. septembra sa dobrim uspjehom zapadni dio londonske city, dalje velike tvorničke nasade kod Norwicksa kao i lučke nasade i ljevaonica Zemlje Middlesborougha. Opaženo je mnogo eksplozija i požara. Zrakoplovi su zresto opstreljani neprijateljskim baterijama, ali su se svr povratiti neotešćeni.

L o n d o n, 9. septembra. (D. u.) Novinarski ured javlja: Tri su zepeline zadnje noći posjetili istočne grofije. Aeroplani, što su se dignuli, nisu našli zrakoplova. Petnaest je malih kruča-obitavaonica uništeno. Na visi je mjestu nastao požar. U ostalom nije bilo ozbiljnije stete. Deset je osoba mrtvih, 43 ranjenih. Nekoliko ih je nestalo.

Antonescu putuje u Englesku.

B u d i m p e š t a, 9. septembra. „K. Ert.“ javlja iz Bjelovara: Ministar pravde Antonescu putuje u inozemstvo, gdje će provesti svoj dopust. On će se podati u London, da nastavi pregovore za novi rumunjski zajam.

Naćelnik Rijeke.

B u d i m p e š t a, 9. septembra. Kako javlja „Ug. dop. ured.“, potvrdio je car izbor načelnika za grad Rijeku u osobi Dr. Antuna Vio.